

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 16.

Stockholm den 21 April 1910.

3:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4:50 1/2 år . . kr. 2:50 3/4 " " " 3:50 1 år . . " 1:25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1910, F. Englands Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
---	--	--	---	--

Agda Montelius. 60 år.

Agda Montelius fyller 60 år den tjugotredje april, och därför är det oss en välkommen plikt att tacka henne för hvad hon är och för hvad hon har gjort. Den nobla, rikt begåfvade, sympatiska, kraftiga och tillika veka kvinnan, alltigenom harmonisk i sin utveckling, står som ett ideal för alla som närmare känna henne. Hon har visat oss huru sann kvinnlighet, omedelbarhet och anspråkslöshet kunna bevaras äfven af den som gjort en stor insats i allmännyttigt arbete, inhämtat gedigen lärdom och genom omständigheterna tvingats att tjäna sin uppgift äfven genom det offentliga uppträdandet i talarestolen.

Agda Montelii arbete i mänsklighetens tjänst sträcker sig öfver en tidrymd af mer än trettio år. Ofantligt mycket har hon under den tiden utträttat, och mycket godt frö har hon utsått. Hennes öppna sinne för reformkraf, hennes ingående studier i fattigvård inom Sverige och i flera andra länder, hennes ideella syn på lifvet, hennes förmåga att se allt i dess rätta proportion, hennes rika hjärta och hennes känsliga samvete — ty det etiska momentet har alltid varit det bestämmande i hennes beslut — ha i en särskild mening gjort henne till en vårdare af de fattigas sak. Agda Montelii arbete har alltid en fast grund, ty principerna äro klara och vägande skäl finnas alltid för hvad hon gör. Hand i hand, med detta sunda förstånd går en öm medkänsla för lidande, det må vara förskylldt eller oförskylldt. Ett vackert vittnesbörd här-

Dr. C. M. M. M.

om låg uti det af de fattiga själfva ofta upprepade yttrandet, när hon, förhindrad af öfrigt arbete, nödgades inställa de personliga mottagningarna på sin byrå: "Få vi inte träffa fru Montelius själf, hon förstår oss!" Ja, hon förstår och älskar alla olyckliga och lidande människor. Olik många andra, som länge ha deltagit i föreningsarbetet för lindrande af nöden, har aldrig en isskorpa format sig öfver hennes känslor. Hennes ögon tåras nu, som i ungdomen, när något nytt mänskligt elände kommer till hennes kännedom. Men hon är ej som en vek moder, som genast vill tillfredsställa det sjuka barnet, det må vara till dettas verkliga bättnad eller ej. Nej, Agda Montelii verk är som en klok och skicklig läkares, som ordinerar det som kanske för tillfället ej förefaller individen behagligt men i längden skall visa sig bäst lämpadt att bota hans sjukdom.

Agda Montelius har i sitt arbete oupphörligt ställts inför svårigheter af allehanda slag. Hon har aldrig varit och kan aldrig blifva partimänniska och har därför aldrig känt stödet af att hafva ett visst parti — politiskt eller icke — bakom sig. Men alla som haft glädjen arbeta med henne ha förvånat sig öfver de kloka förslag till svårigheternas öfvervinnande, som hon snabbt kommer med, och den oförlitliga rådighet hon besitter. En ovanligt liflig fantasi — som barn begåfvade hon alla döda ting omkring sig med lif — har tvefvelsutan varit henne till stor hjälp. Hon har därigenom med lätthet kunnat sätta sig in i andra människors ställning och förstå deras känslor och behof.

Ett outtröttligt nit och en brinnande entusiasm för hvad hon har för handen äro vidare utmärkande drag hos Agda Montelius. Och dock är hon alltid öfvertygad

om att hos andra finnas bättre förutsättningar att utföra arbetet, när något nytt uppdrag lägges i hennes händer. Att hon har kunnat bibehålla denna ödmjukhet och tillbakadragenhet är ett tecken på det storslagna i hennes karaktär, ty under de sista femton åren har knappt något viktigare socialt arbete kommit till stånd i huvudstaden, utan att Agda Montelius blifvit ombedd att deltaga i det samma eller som rådgifvare skänka det sitt stöd. Ett så talande bevis på praktiskt erkännande får man sällan se.

Men det är ej allenast som rådgifvande och ledande Agda Montelius har verkat. Under alla dessa år af tråget arbete har hon dock funnit tid att gå till de fattiga i deras hem. Hvad hon ständigt har skrivit och talat för — den personliga insatsen i fattigvårdsarbetet — har hon aldrig försummat. "Icke allmosa men en vän", är ett ord som hon ofta upprepat och som, rätt förstått, har en omätlig betydelse särskildt i fråga om att bringa klasserna närmare hvarandra genom ömsesidig förståelse.

För den svenska kvinnorörelsen står Agda Montelius som den kloka, vidsynta ledarinnan. Klart blickande, varmt viljande, tar hon sin del i sträfvaandena för häfdandet af kvinnans ställning, samlande och enande som ingen, där så behöfves.

Allt hvad Agda Montelius har verkat, i det tysta som inför offentligheten, har gjorts med en sällsynt andlig frikostighet. Att gifva ut sig själf — gifva i rikt mått hvar hon går fram — är hennes lösen.

För hvad hon varit och för hvad hon gjort tacka vi henne i dag af varmt hjärta.

Djursholm i april 1910.

Louise Woods Beckman.

Agda Montelius som Fredrika-Bremer-Förbundets ordförande.

Då jag vill försöka att skriva om Agda Montelius, som jag endast känt under den benämningen och ej såsom Agda Reuterskiöld, har jag ett starkt intryck af att den fullt utvecklade kvinnan och den unga flickan, som burit dessa båda namn, utmärkas af samma egenskaper. Från Agda Reuterskiölds barndom får jag efter hörsägen fram typen af en varmhjärtad, munter, hurtig och modig flicka, för hvilken det tyckes ha varit betecknande, att hon önskade att hon varit en pojke för att hon skulle få följa fadern, den gamle militären, i fält. Den drömmen blef ej verklighet, men i stället upptog Agda Montelius kampen på det sociala området, där hon flitigt dragit i härnad, väpnad med en sköld med inskrift: kärlek, rättvisa, sanning.

Agda Reuterskiöld föddes år 1850. Sin ungdomstid tillbringade hon dels i Uppsala och dels i Jönköping och Stockholm. Vid sitt giftermål var hon endast 21 år. Jag tror icke att jag misstar mig, om jag antar att den nära gemenskap, i hvilken hon alltid stod till sin far, och senare hennes flitiga samarbete

med mannen, riksantikvariern Oscar Montelius, i hvars verksamhet hon tagit en arbetskamrats del, gifvit henne den stora förmånen att de vant henne att se frågor i stort och bidragit att gifva henne den för henne utmärkande tankeskärpan, med ett ord, hafva utvecklat hennes gåfvor till en nästan manlig kraft. Att hennes rent kvinnliga egenskaper icke därigenom undertryckts är visst. Det är nog med Agda Montelius, som med de flesta kvinnor, att en allmän utveckling af deras begåfning blott bidrager att gifva rikedom åt de rent kvinnliga egenskaperna. Är det ej så i naturen, att t. ex. ett par plantor af skilda arter kunna, om de äro svagt utvecklade, ganska mycket likna hvarandra, men ju kraftigare utvecklingen är, ju större framträda de olikheter, som gifva arten dess värde.

Agda Montelius har tillhört Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse ända sedan år 1886 och varit medlem af dess förvaltningsutskott.

Sedan år 1898 har fru Montelius varit v. ordf. i

Juvel- Guld- & Emalj arbeten

DAVID ANDERSEN & Comp.

Hofjuvelerare.

4 Fredsgatan 4.

Realiseras

Vårvantar, herr och dam, samt skärp långt under inköpspris. Långa handskar samt långa vantrar 20 % under de vanliga priserna.

Handskaffären

Norrländsgatan 5.

förbundets styrelse och sedan 1904 dess ordförande, och så troget har hon skött sin befattning, att de gånger lätt äro räknade, då v. ordf. i hennes ställe skött klubban.

Många artiklar i Dagny hafva flutit ur hennes penna, så t. ex. angående välgörenhetens ordnande, yrkesskolor för kvinnor, den legala fattigvården samt i frågan om huru F.-B.-F:s arbete skall kunna fortsättas och utvecklas.

För snart sagt alla de banbrytande frågor som beröra kvinnorörelsen har fru Montelius verkat i tal eller skrift.

Då vi inom F.-B.-F. med så stor kärlek och vördnad se upp till Agda Montelius är anledningen därtill dock icke främst det direkta arbete, som hon utfört, ehuru vi äfven därvidlag stå i stor tacksamhetsskuld, utan det är hennes personlighet, som har haft den största betydelsen för oss.

Fredrika-Bremer-Förbundets uppgift är att föra kvinnofrågans intressen framåt och att för dem vara ett gif akt och en ledare, — men kvinnofrågan är ett ord med mycket växlande betydelse.

Den innebär: striden för rätt till arbete, likaväl som för rimlig lön för det arbete som utföres; fördjupandet af kvinnans ansvar inom hemmen, lika väl som krafvet på rätten att bära ansvar för samhällets utveckling = rösträtt, m. m. Den innebär fordran på sedlig renhet hos man och kvinna, lika väl som på bättre ställning för hustrun inom äktenskapet, målsmanskapets borttagande m. m.; kraf på rätt för kvinna till statens ämbeten, lika väl som fordran för landsbygdens kvinnor på undervisning i deras arbete; kraf på yrkesskolor för ungdom, lika väl som frågan om pensionsrätt för dem som tjänat ut, m. m.

Kvinnofrågan innebär andlig, sedlig och etisk utveckling, lika väl som sträfvan efter bättre ekonomisk och social ställning.

Kvinnofrågan är och måste vara ett barn af sin tid, och man kan lika litet begära af den som af andra rörelser mera än tiden kan gifva. Ordspråket andra tider, andra seder äger sin tillämpning äfven på kvinnofrågan. Den fråga, som det ena året hopplöst faller igenom, vinner något år senare majoritet, och det förslag, som den ena gången på sin höjd uppnår en succès d'estime, hvilken icke föranleder till någon åtgärd, kan snart nog, när den åter upptages, mötas med entusiasm.

Det är inom F. B. F., som många idéer för kvinnofrågans utveckling väckas, eller också överlämnas de dit för vederbörlig pröfning. Styrelsen handlägger ärendena, förkastar förslagen eller tillstyrker dem, och låter dem ligga till grund för ytterligare åtgärder, praktiska företag, e. d., eller ock förberedes den allmänna opinionen genom förbundets tidskrifter eller pressen i öfrigt till den tid, då handlingens dag kan komma.

För en institution som F. B. F. gäller det att dess ordförande skall med kärlekens intuition och med begåfningens klara blick kunna ana sig till hvad de

väckta förslagen innebära. Detta måste ske oberoende af om förslagen komma från höger eller vänster, om de äro för tidigt väckta eller aktuella, utan hänsyn till om förslagen fått en för utförandet lämplig praktisk form.

Ordföranden måste absorbera sig från vaneförställningen att "det går an" och "det går inte an", att det kan utföras, men inte det, o. s. v., och helt enkelt såsom ordförande, klok och orädd, se till att rättvisa göres hvarje förslag och på samma gång andligen lyssna sig till hvad tiden kräver och hvad den kan bära af nytt.

Det är i allt detta Agda Montelius haft sin styrka. Huru mången gång har ej ett förslag framlagts på ett famlande sätt i ganska osammanhängande meningar, hvilket sedan genom ordförandens uppmuntrande ord och klara, rättvisa blick för hvad förslaget kunde innebära af nyhet att bygga på efter någon stund visat sig som ett för tidens kraf och förbundets förhållanden utförbart projekt.

Bredvid denna förmåga att på rättvist sätt upptaga ett förslag, står Agda Montelii förmåga att på ett sansadt, klokt och vidsynt sätt öfverväga hvilka möjligheter till utförande ett förslag innebär. Hennes sunda omdöme hjälper henne att skära bort utväxter och onödiga bihang och att reducera förslag och planer till det för dem väsentliga. Vi alla, som haft glädjen arbeta tillsammans med Agda Montelius, erkänna med tacksamhet de många gånger, då en diskussion genom vår ordförandes inlägg kommit att fördjupas till sin innebörd och därmed senare kunnat föras fram till ett positivt resultat, som vi därför utan ej kunnat nå.

Stärkande för hvarje arbetande inom förbundet har ock varit den djupa indignation, med hvilken fru Montelius upptagit kampen mot orättvisor i lag och sed, den rättfärdiga vrede, med hvilken hon afhandlat alla de missbruk af kvinnlig arbetskraft, hvilka vid styrelsens sammanträden kommit på tal. Det ligger kärlek och värme bakom sådan vrede, och den manar till kamp mot orättvisor.

Bland de uppdrag, som F.-B.-F:s ordförande åtagit sig, skulle, om man granskade dem, finnas många, där det främst gällt att använda personer, hvilka förenade egenskaperna att vara orädda och rättvisa med den att vara taktfulla, och vid sådana tillfällen har vår ordförande alltid gått i breschen, så t. ex. vid besök hos statsråd och myndigheter, vid ledandet af kommittéer för behandlandet af ömtåliga frågor, m. m. Det var fru Montelius som år 1899 frambar Fredrika-Bremer-Förbundets rösträttspetition, den första petition i denna fråga, som afgafs af svenska kvinnor.

Äfven där Agda Montelii direkta inflytande ej gör sig gällande, verkar dock hennes personlighet synnerligen starkt, ty hennes varma tro på andra människors förmåga och goda vilja stärker de medarbetandes krafter, och om man ock inför henne mången gång känner sin underlägsenhet, sporras man fram

HASSELBACKENS

blandning rekommenderas som ett utmärkt godt
delikatesskaffe.

Plantage-Kaffebränneriet,

Humlegårdsgatan 20 - Stockholm.

Rikst. 36 68.

Allm. 54 41.

af hennes kärleksfulla tro. Den för Agda Montelius utmärkande stora anspråkslösheten, hennes stora godhet och den taktfullhet, som präglar både tal och handling, göra hennes deltagande i föreningsarbetet synnerligen värdefullt; det är uppfostrande att arbeta bredvid en sådan personlighet. Ibland få vi, hennes arbetskamrater, samlas i hennes hem, och då visar sig Agda M. från en annan sida. Det är den muntra, vänliga värdinnan, som kommer oss till mötes, hon, som i det vackra hemmet uppenbarar sig som typen för en gästfri, duglig och angenäm husfru. Det finnes väl också ingen bjudning, som lockar oss starkare, än den som utgår från det gamla huset n:r 11 S:t Paulsgatan.

Då vi inom F.-B.-F. uppriktigt och varmt delta i den hyllning, som på 60-årsdagen gifves fru Agda Montelius, bringa vi henne vårt djupt kända tack för den stora och betydande insats hon gjort i F.-B.-F:s arbete.

Gertrud Adelborg.

Agda Montelius och F. V. O.

Föreningen för välgörenhetens ordnande eller F. V. O. som den kallas i dagligt tal är ej längre en okänd institution för dem, som i Stockholm hafva något med fattigvård och välgörenhet att skaffa. Och att den verkligen fått göra en betydande insats i sträfvan att så att säga förbättra arten af den myckna välgörenhet, som utöfas i vår huvudstad, det får ju tillskrifvas flera med de fattigas intressen väl förtrogna personer, men utan tvivel dock mer än någon annan Agda Montelius.

År 1892 åtog sig Agda Montelius, som allt sen föreningens början varit en verksam medlem i dess styrelse, den mycket svåra och kräfvande uppgiften att vara föreståndare å föreningens centralbyrå, hvarifrån hon ledt arbetet under alla dessa år utan någon som helst aflöning med en klokhet, takt och hängifvenhet, som ej stå så ofta att finna men som i hennes person i hög grad förenats och hvarigenom den sak, för hvilken de offrats, vunnit i både stadga och framgång.

F. V. O. har haft mången hård strid att kämpa för sitt måls förverkligande, nämligen att söka åstadkomma samarbete mellan dem som vilja verka för de nödställda i vårt samhälle samt att söka afpassa den hjälp som lämnas så att själfhjälpskänslan eller ansvaret för hvars och ens egen lifsgärning ej försvagas utan uppehålls och stärkes. Ett stort mått af missförstånd och kritik har kommit dess verksamhet till del från varmhjärtade, men kanske något kort och grundt seende välgörande personer, och Agda Montelius har ej så sällan blifvit dömd såsom teoretisk och hård i sin uppfattning af de fattigas behof och hjälp. När jag hört sådant yttras, har jag känt en liflig längtan att få föra dessa varmt kännande välgörare till Agda Montelii plats blott under en veckas kommittéarbete i F. V. O. Arbetet är nämligen

uppdeladt i kommittéer, i hvilka inkallats inom de olika församlingarne i fattigvård arbetande personer, såsom präster, diakonissor, skyddsfruor, rotemän, m. fl. Dessa sammantråda en gång i veckan för att besluta om de ansökningar om hjälp, som under veckans lopp inkommit och gjorts till föremål för samvetsgrann undersökning. Fyra sådana kommittésammanträden i veckan hållas, och under flera år har Agda Montelius varit den ledande och sammanhållande kraften i dem alla, och mången hennes medarbetare kände sig stundom som på ett skepp utan kapten, när hon var nödgad utblifva. Se henne där flera timmar i sträck under ett intensivt bemödande att för hvarje hjälpsökande söka finna ut de åtgärder, som icke blott tillfälligt lindra nödens smärta utan om möjligt kunna bidraga till dess aftagande — se henne för detta kärleksarbete ofta försaka hemmets trefnad och ro under största delen af dagen, såsom vi hennes medarbetare ofta haft tillfälle att se — och säg sedan om detta slag af välgörenhet under utgifvande af hela sin varelse ej är större än en gåfva eller ett besök utan något af offer däri.

Genom Agda Montelii personlighet och vidtgående kunskaper samt rika erfarenhet å fattigvårdens område har F. V. O:s centralbyrå ofta varit en plats, dit de styrt sina steg, som behöft råd och hjälp i någon fråga eller gärning afsedd att gagna och lyfta de nödställda i samhället, och därifrån har nog nedlagts mer än ett frö, som sedan skjutit upp med välgörande lifskraft för både individer och samhällsnyttiga företag.

Såsom arbetet å ett stort sjukhus ger både läkare och sköterskor en mångsidig, rik utbildning kan väl också sägas, att en plats såsom ledare af det synnerligen mångskiftande undersöknings- och understödsarbetet å F. V. O:s centralbyrå ger rika tillfällen att samla rön och erfarenheter angående vägarna att på bästa sätt hjälpa dem, som af olika orsaker kommit i nödställd belägenhet i lifvet. I sitt bemödande att få tillstånd en ordnad välgörenhet utan att på samma gång sluta ögonen för individens särskilda behof af särskild hjälp har Agda Montelius med djup blick och eftertanke sökt följa orsak och verkan å sitt vidsträckt arbetsområde inom F. V. O. för att nå fram till sådana hjälpmedel, som kunna åstadkomma en mer verklig och varaktig förbättring eller måhända förhindra nödens tillväxt.

Hvad hon därunder vunnit och inhämtat har sedan fått hjälpa mången mindre kunnig och duglig välgörenhetsarbetare, dels under diskussioner, där hennes inlägg alltid mottagits såsom den verkligt sakkunnigas betydelsefulla uttalande, och dels genom föredrag icke blott i Stockholm utan på vidt skilda platser i landet. Städe angelägen att befrämja allt som kan förhjälpas dem som ha små inkomster att dock icke behöfva öka understödstagarnes led var Agda Montelius upphofvet till en med F. V. O. nära samarbetande förening, kallad "Vänderande sparkassa". Dess medlemmar, något öfver ett tjugotal, besöka en del arbetarehem, butiker och verkstäder för att där försälja sparmärken samt såmedelst verka för sparsamhet och omtanke för kommande tider. Under de

Köp Oskummad mjölk direkt

hemsänd i plomberade kärl till 17 öre pr liter.

AKTIEBOLAGET MEJERIET VICTORIA

Riks 770. — Kungl. Hofleverantör — Allm. 69 37.

nio år "Vandrande sparkassa" gjort små besök hafva genom dess medlemmar insättningar förmedlats till ett belopp af kr. 78,568:90. Själfr har Agda Montelius med brinnande intresse gifvit flera timmar af sin från byråarbetet enda lediga dag i hvardagsveckan till detta arbete, och af de skildringar från dessa besök hon någon gång gaf sina medarbetare var det tydligt, att hon icke kom kräfvande utan lifvande och uppmuntrande till dem hon ville gifva något af sparsamhetens nytta och glädje.

Föreningen för Vålgörenhetens ordnande har satt sig det stora syftet före att i samarbete och till samförstånd förena personer, hvilka arbeta för det gemensamma målet: de nödställdas förbättrade förhållanden, men då helt naturligt synen därpå är så olika, för detta med sig stora svårigheter och hinder.

Hvad alla ärliga fattigvårdsvänner, som i sitt arbete kommit i beröring med Agda Montelius, dock måste instämma i, är att för Agda Montelius var det alltid saken, d. v. s. den goda saken, åt hvilken hon gifvit så mycket af det bästa hon ägde, det gällde, och aldrig personliga önskningsar eller åsikter. Denna frihet från att göra sin röst, sin vilja allenarådande och denna uppriktiga sträfvan att söka finna ut det goda och kloka i andras tankar, denna frånvaro af småsinne inför det stora och djupt betydelsefulla i uppgiften att söka hjälpa och lyfta trötta, bekymrade, lidande medmänniskor, allt detta har gjort det möjligt för Agda Montelius att å F. V. O. centralbyrå förena personer med i mångt och mycket ganska olika fattigvårdssyn till intresseradt endräktigt samarbete.

Agda Montelius hör till dem, som sett djupt i lifvet, hon har känt den mänskliga litenheten inför sin uppgifts oerhörda storhet: att söka verka för bättre människor och bättre samfundsförhållanden, och hennes sanna, ödmjuka karaktär skyggar för att se sin gärning upphöjas som något märkvärdigt. Glädje och tacksamhet ha vi dock rätt att känna för hvad vi äga i Agda Montelius såsom personlighet och för den betydelsefulla vidtgående insats hon gjort till vålgörenhetens höjande och utveckling såsom den ledande och drivande själen under mångårigt träget, hängifvet arbete i F. V. O.

Sigrid Netzel.

Emerson har mera idealitet än som är vanligt hos tänkare af engelsk stam, och man kunde säga, att i honom Germaniens idealism gift sig med Britanniens realism. Jag har ännu aldrig gått ett steg för att se ett litterärt lejon, men Waldo Emerson, denne pionjär i den unga världens moraliska skogar, som sätter sin yxa till roten af de gamla träden för att nedhugga dem och bana vägen för nya planteringar, — denne man ville jag gå ett stycke väg för att se.

Fredrika Bremer («Hemmen i den nya världen»).

Sexuell uppfostran.

I Viktor Rydbergs "Vapensmeden" finnes det ett kapitel, som kallas "Ung kärlek". Dagny och Margit sitta tillsammans.

Dagny säger: "Här bland oss är Gunnar skyddad mer än annanstädes mot beröringen med smuts. Vet du hvad? Min far har under de år jag minns låtit hänga tre karlar därför att de sjungit oanständiga visor."

"Endast för det?"

"Kallar du det 'endast'? En enda sådan visa är nog för att bevisa ett ruttet inre. Att umgås med en människa, som har sin lust i slikt, är som att spisa af ett pestlik. Den, som i Gunnars närvaro säger ett oanständigt ord, honom stryper jag utan vidare. Hvad gör oanständigheten? Den förlöjligar, hånar, nedsölar det heligaste på jorden: kärleken. Jag vill hafva en make, som vill vara själsren, jag vill hafva ädla famntag."

Ett bättre program för sexuell uppfostran har aldrig skrivits: "Skydda ungdomen för smuts, och sök dana den till män, som vilja vara själsrena, till kvinnor, som vilja ha ädla famntag".

Till skydd för de unga måste upplysning ges dem "af läppar tvagna i föräldraömheter och lärareplikt", säger Rydberg på ett annat ställe, annars drifver vetgirigheten dem att söka den hvarhelst de kunna få den; så smutsas lätt deras fantasi. Men motståndskraft i frestelsen ger endast uppfostran. Det är icke okunnighet, som gjort, att de ogifta mödrarnas antal vuxit. Okunnigheten var större fordomdags. Orsaken är minskad ansvarskänsla och minskad själfaktning. Männen tänka blott på stundens njutning. Kvinnorna anse sig icke värda ädla famntag. Många af dem.

Kroppen håller på att bli människans herre. Hon sätter icke längre en ära i att behärska den, göra den till sin viljas lydiga tjänare. Hon glömmet, att mångt storverk skapats af människor med en svag kropp, men aldrig ett enda af en människa med svag vilja.

Den nya moralens förkämpar vilja främja tidiga äktenskap. Och de tro sig göra detta genom att göra äktenskapet fullt och rått. Männe de ej missräknat sig på vår ungdom? En renhjärtad ung flicka kan drömma om ädla famntag, men hon vänjes vid preventiva medel. Vår tids skönlitteratur har skrämt mången från kärlek och äktenskap, "vetenskapen" tycks ämna göra sammaledes. Dock ha från läkare kommit opposition, men endast enstaka röster.

Det är en blodig oförrätt, som begås mot de unga. Man är i färd att röfva deras tro på kärleken, den kärlek, som icke främst söker egen njutning, och röfva deras vilja till själfbehärskning. Kvinnorna måste slå vakt omkring ungdomen. Mödrarna måste träda fram i kamp för att rädda hemlyckan åt de sina. Det gäller mera — det gäller Sveriges framtid.

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkändt som Svenskt Normal-Bläck, tillverkad af **Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag Upsala**. Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej böttensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

Kvinnorörelsen och samhällsfrågor.

Ännu en gång stå vi inför det ofta upprepade förhållandet, att när en fråga, som på grund af sin allvarliga, hela samhället djupt berörande innebörd, kommit att af den ena eller den andra orsaken för tillfället blifva brännande aktuell, så sammanföres denna allmänliga samhällsfråga plötsligt med kvinnorörelsen och det frågas: hvad göra kvinnorna, hvilken position intar kvinnorörelsen till denna sak?

Det oriktiga uti att när det icke gäller kvinnofrågor utan allmänliga samhällsfrågor begära, att den grupp af kvinnor, som företräder den riktning som kallas kvinnorörelsen i ett land, skulle, skild ur gemenskapen med de öfriga samhällsmedlemmarne, män och kvinnor, träda fram och taga en position för sig, besinnas icke. Kvinnorörelsen såsom sådan kan icke taga parti utanför de direkta kvinnofrågorna. Därmed blir den dock icke "tom och ytlig" eller reduceras till "blott ett kulturfenomen", i stället för att vara "en riktigt stor och löftesrik kulturbragd." (Se hr Teodor Holmbergs inlägg i dagens nummer.) Den har sin stora, bestämda uppgift, som måste begränsas, om den skall kunna nå sitt mål — att åt kvinnorna gifva den ställning som möjliggör att de på ett verkligt effektivt sätt kunna komma till att få göra sin insats till samhällets kulturella och etiska höjande.

Ej heller kunna kvinnorna, därför att de i sitt kvinnosaksarbete icke taga position till en särskild, om än så viktig fråga, dömmas såsom likgiltiga för sådana frågor. Alla kvinnor, såväl som alla män, hvilka känna sig som integrerande delar af det hela, samhället, omfatta med naturnödvändighet de för detta samhälle lifsafgörande frågorna med sitt intresse, vare sig de i öfrigt ha eller icke ha sitt arbete och sina sträfvanden inriktade på ett särskildt, afgränsadt mål. Men just därför kan icke i enskilda fall frågas: hvad position intar kvinnorörelsen till denna sak? Det är samhället i sin helhet, kvinnorna och männen, som måste klara frågan, granska dess innebörd, söka förebygga farliga konsekvenser — och se till att ondt ej växer af själfva sakens offentliga behandling.

Det djupt allvarliga problemet om preventivmedels användning, som nu gjorts så brännande aktuellt genom sammankoppling af denna fråga med uttalanden i doktorerna Kinbergs och Sundqvists utgifna handledning i sexuell undervisning och uppfostran, är

af ofvan antydd art. Och nu frågar man hvilken ståndpunkt den svenska kvinnorörelsen intar till densamma.

Vi ha med de gjorda reflektionerna redan afgifvit ett svar. Men — till detta torde kunna fogas några allmänna uttalanden.

Hvad som händt på sista tiden, de Hinke-Berggrenska mötena på Folkets hus i Stockholm med deras, man må väl kalla det "afskyvärda", propaganda, har ytterligare fastslagit, att det icke kan iakttagas nog försiktighet vid behandlingen af så ömtåliga frågor som den, hvilken beröres i kapitlet "Ras-hygien" af den ofvannämnda boken. Och vi kunna icke underlåta att uttrycka såsom vår åsikt, att önskligt varit, att de två omdebatterade sidorna aldrig medkommit i boken. Om lämpligheten eller olämpligheten af att i en bok som denna, afsedd som handledning för lärare och uppfostrare, upptaga denna sak till behandling äro emellertid åsikterna — och måste tillåtas vara det — delade. Att vidrörandet af dessa saker borde ske under hand, af föräldrar, lärare och läkare, på det finaste och varsammaste sätt, med ett ständigt betonande af att den etiska ståndpunkten icke får uppgifvas, är ett önskemål.

Och härmed ha vi berört det moment af frågan, till hvilket allas ståndpunkt väl torde vara klar: att det rätta i denna sak vore mänskornas fostran till den själfukt och den behärskning, som utesluta alla "försiktighetsåtgärder", till den sedliga renhet, som omöjliggör det ansvarslösa begäret och hängifvan-det. Men vägen dit är lång, och problemet tillspetsar sig i andra afseenden. Komplikationer uppstå därunder af den mest svårlösta art; vid sidan af det rent etiska momentet spela andra faktorer in som medbestämmande. Många de bästa kvinnor, såväl som de bästa män stå grubblande inför desamma. Ansvarslösa, moraliskt ovederhäftiga individer finna lösningen enkel, på ett för dem och deras "moral" bekvämt sätt. När den ansvarslösheten och ovederhäftigheten träda fram som ledande och lärande, kunna de icke nog kraftigt brännmärkas och bekämpas.

En indignationens renande väg måste komma innan de lärorna hunnit förgifta sinnen. De rent yttre skyddsåtgärder, som skulle kunna vidtagas af samhället, äro tyvärr inga. Mannen, som tänder eld på en annans egendom, straffas som brottsling, den andlige mordbrännaren går fri.

Agda Montelius och hennes lärjungar.

Det är en särskild grupp af människor, som på Agda Montelii 60-årsdag hafva att säga henne ett tack, och det är vi, hennes lärjungar.

Agda Montelius har ju i egentlig mening mycket litet undervisat; hon har sällan — alltför sällan — stått i en kateder och hållit tal. Och dock kunna vi, som under kortare eller längre tid gått ut och in på F. V. O. och under hennes ledning tagit del i den dagliga gärningen där, knappast uttrycka vårt förhållande till henne bättre än genom att kalla oss hennes lärjungar. För en del af oss innebär ju förhållandet till henne ännu något annat och mera. Men äfven de af oss, som veta att hon själf betraktar oss som vänner och arbetskamrater, vi känna oss det oakadt fortfarande och skola alltid komma att känna oss som hennes lärjungar.

Hvarför göra vi så?

Jag skulle här kunna förlora mig i detaljer; jag skulle kunna förtälja om hur hon med sitt exempel sökt att lära oss att arbeta med något af den glädje, som följer med vissheten om arbetets behöflighet, och något af den grundlighet och noggrannhet, som följer med vissheten om dess vikt, — det är ju en känd sak att icke ett korrekturfel undgår Agda Montelius. Jag skulle kunna förtälja om hur hon steg för steg sökt att lära oss själfständighet genom att möta snart sagdt hvarje vår fråga om hur man i ett visst fall borde handla med en motfråga rörande hvad man själf tyckte därom. Och jag skulle kunna stanna för hennes märkliga förmåga att få oss alla att känna oss icke som underordnade befattningsinnehafvare, hvilkas egentliga uppgift vore att samvetsgrannt utföra en byråföreståndarinneas order — det utgår öfver hufvud taget aldrig några order från Agda Montelius — utan som medarbetare i en verksamhet, för hvars resultat alla äro i sin mån medansvariga.

Men allt detta är endast olika sidor af det ena stora och betydelsefulla, som kännetecknar Agda Montelii uppfostraregärning. Liksom med alla födda pedagoger ligger detta, det betydelsefulla, icke i bibringandet af insikter och färdigheter eller ens i bibringandet af förmågan att med en viss framgång arbeta på ett gifvet område. En professor i en bestämd vetenskap har icke gjort nog, när hans adepter kunna sägas hafva inhämtat ett visst mått af kunskap, vore detta mått också så pass stort och på sådant sätt inlärdt, att lärjungarna borde anses kunna bygga vidare på egen hand. Han har fyllt sin gärning först när det lyckats honom att i och med sin undervisning så att säga föra in sina lärjungar i sin vetenskaps tempel så att de genomträngas af dess anda och gripas af längtan och önskan att viga sina svaga eller starka krafter åt att föra denna vetenskap vidare. I den mån han lyckats i detta, i den mån har han verkligen lyckats.

Agda Montelii läroämne har varit det sociala arbetet och främst den gren af detsamma, som gäller de sämst lottade af samhällets medlemmar, understödsarbetet. Att vi ha en ingalunda liten grupp af medborgare, hvilka under hela sitt lif kanske lefvat på samhället i stället för att vara med om att bära upp samhället, veta vi alla. Problemet huru det förhållandet en gång skall kunna afhjälpas, problemet huru man i detta nu skall kunna gå så till väga i det oundvikliga understödandet af dem som icke kunna reda sig själfva, att man i den mån det är möjligt hjälper dem öfver från understödstagarklassen till den själförsörjande arbetarklassen, det problemet har icke synnerligt stort intresse för en större allmänhet. Det finns så många andra grenar af det sociala arbetet, som för de många äro intressantare och mer tilltalande. Men det problemet har Agda Montelius studerat, öfver det har hon grubblat kanske mer än någon annan nu lefvande svensk man eller kvinna. För lösningen af det problemet har hon arbetat tåligt och tråget. F. V. O. har varit laboratoriet; teorien, den enkla och axiomatiska, om hjälp till själfhjälp har varit utgångspunkten; arbetsmetoden har varit den förutsättningslösa undersökningen och det noggranna studiet af den enskilda företeelsen, det enskilda fallet. Och med denna utgångspunkt och efter denna metod har det så arbetats, arbetats i 20 år.

I det arbetet har hon infört oss, sina lärjungar. Och därunder gjorde hon läroämnet, saken i sig själf, stor för oss alla. Vi fingo aktning för det arbete det här är fråga om. Lifvet har tvingat många af oss och kan tvinga än fler af oss att lägga ner det arbetet, men någon af oss skulle kunna bli en dess lättsinniga utöfvare? Hafva vi icke alla af henne, som var arbetets medelpunkt, lärt detta något, som gör att vi icke ett ögonblick kunna förgäta, att det dock är en allvarlig ting att, vore det så i bästa välmening, gripa in i en medmänniskas lifsöde, förgäta att i den understödssökande se medmänniskan, förgäta att på detta område ingen åtgärd är helt utan följd; hjälper den ej, så skadar den. Och våga vi icke också säga, att vi med aktningen för gärningen också fått något af hennes kärlek till den? Känna vi icke, att, när vi gifva tid och kraft i den gärningen, så är det vår glädje och stolthet att så få göra. Det är icke mera förtjänstfullt af oss än det är förtjänstfullt af den unga vetenskapsmannen att tjäna den forskning, som väckt hans kärlek och intresse. Liksom han kunna vi helt enkelt icke göra annat.

Såsom man talar om en religiös omvändelse, så kan man tala om en vetenskaplig och en social sådan. Och hvad menar man med detta? Liksom det kan gifvas tider i människans lif, då hennes förstånd, känsla och vilja liksom öppna sig för en religiös förkunnelse, så att hon tager upp den inom sig och ut-

lämnar sig själf till påverkan af densamma, så kan det gifvas vissa ögonblick eller vissa tider i en studerandes lif, då själva forskningen anda griper honom och han gifver sig helt på nåd och onåd till densamma. I sådana stunder födes vetenskapsmannen inom honom. På samma sätt gifves det en social omvändelse. Detta, att tänka, känna och lefva såsom samfundsm medlem och icke endast som individ, är icke något medfödt och naturligt för de flesta. Vi komma därhän först i den mån som samfundskänslan blir lefvande inom oss, d. v. s. i samma mån som känslan af att vi stå i ansvar för våra bröder i samhället och att vi jämte dem stå i ansvar för den generation, som kommer efter oss, blir till en makt i vårt lif. Det gifves exempel på blyxtlika sociala omvändelser. För de flesta gäller dock det gamla ordet, att man helst bör tala om omvändelser i presens-form. Den får aldrig helt anses tillhöra det förflutna. Men till allt hvad omvändelser heter darfvas mestadels mänskliga redskap. Och kanske är det för detta vi, Agda Monteli lärjungar, mest vörda och tacka henne. Hon har bibringat oss mer eller mindre af sin egen brinnande varma och på samma gång djupa samfundskänsla. Hon har förhjälpit oss till att i vår ordning i någon mån blifva samfundsmänniskor.

Ebba Pauli.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Stipendier från Fredrika-Bremer-Förbundets fonder för år 1910 hafva tilldelats följande personer:

Från donationsfonderna: 500 kr. till med. kand. Gerda Kjellberg-Romanus, 400 kr. till med. stud. Agda Hofvendahl, 1,300 kr. till fröken Ebba Adlersparre för språkstudier i England (släktstipendium).

Från allmänna stipendiefonden: 400 kr. till fröken Thora Holm för studier af kvinnliga yrkesskolor (Stockholms stads stip.), 325 kr. till fil. kand. Hulda Rutberg för akademiska studier (Norrbottnens stip.), 260 kr. till fröken Alma Öberg för sjukvårdskurs (Västerbottens stip.), 200 kr. till eleven vid folkskoleseminariet i Umeå Gunhild Holmbäck (Jämtlands stip.), 200 kr. till fröken Hildegard Friberg för kurs vid fackskolan i huslig ekonomi (Värmlands stip.), 200 kr. till fröken Sigrid Wahlberg för sjukvårdskurs (Västernorrlands stip.), 200 kr. till fröken Ester Larson för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Västernorrlands stip.), 225 kr. till fröken Kallia Bostrand för kurs i trädgårdsskötsel (Västmanlands stip.), 200 kr. till fröken Signe Kinnman för sjukvårdskurs och 200 kr. till fröken Signe Kinnman för vidare utbildning i facket (Göteborgs och Bohus stip.), 260 kr. till eleven vid Gymnastiska centralinstitutet Thyra Carlheim-Gyllensköld (Skaraborgs stip.), 200 kr. till eleven vid högre lärarinneseminarium Elsa Hansson (Östergötlands stip.), 300 kr. till fröken Anna Hallström för sjukvårdskurs (Södermanlands stip.), 225 kr. till fröken Laura Stålhandske för kurs vid Rimfors landskullningsskola (Gotlands stip.), 225 kr. till eleven vid h. lärarinneseminarium Elin Johnson (Blekinge stip.), 200 kr. till fröken Siri Tornée för kurs vid Högre konstindustriskolan i Stockholm (Kristianstads stip.), 200 kr. till fröken Erika Nyström för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Malmöhus stip.), 260 kr. till eleven vid Falu seminarium Lydia Hallander (Kopparbergs stip.), 200 kr. till fröken Kerstin Kylberg för kurs i gymnastik (Uppsala stip.), 200 kr. till fil. stud. Hedvig Fagerquist för akademiska studier (Jönköpings stip.), 400 kr. till fröken Anna Wieslander för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Örebro stip.). Af förekommen anledning kommer Älfsborgs stipendium att utdelas vid en senare tidpunkt.

Sexuell undervisning och uppfostran.

Till Red. af Dagny!

Några få ord till svar å hvad till mig sagts i Dagnys nr af d. 14 april.

Jag har icke anfallit kvinnorörelsen, hvaraf jag sedan länge är en lika uppriktig vän som någon. Jag har icke sagt, att vare sig doktorerna Kinbergs och Sundqvists "Handledning i sexuell undervisning och uppfostran", kapitel "Rashygien", eller doktor Inez Laurells recension af denna bok är "typisk för kvinnorörelsen", såsom Redaktionen framställer det. Men jag har uttryckt min harm och häpnad öfver hvad som i dessa två publikationer sagts om preventiva medel, och jag har med mitt, mera parentetiska, omnämnande af Dagny tydligen endast åsyftat att få just detta kvinnorörelsens organ att bestämdt visa färg i en fråga, som med hvar dag tränger sig fram till alla tänkande medborgares och medborgarinnors eftertanke och afgörande. Ty då en sedlig dödsfara flamar hotande upp, är det alltid en lifsfråga, som med makt kräfver svar och en bestämd ställning.

Jag har sagt och antyd, att om vår löftesrika svenska kvinnorörelse — i detta stycke min honnör för Dagny! — endast är och blir en social och politisk företeelse men ej samtidigt en sedligt hög och lifssund makt i vår nation, så är den tom och ytlig, snarare blott ett kulturfenomen än en riktigt stor och löftesrik kulturbragd.

Jag hade intet skäl att fästa mig vid doktor I. Laurells anmälan af Elin Cederbloms "Handledning i sexuell undervisning", ty den röjde ingen ställning till den omnämnda ömtåliga frågan. Detta syntes mig däremot vara fallet med hänsyn till recensionen öfver doktorerna K:s och S:s bok beträffande både hvad som sades och hvad som icke sades. Sedan har doktor Laurell preciserat sin ställning, och jag tager särskildt fasta på hvad hon sagt: "Jag anser att hvarje upplysning ifråga om de preventiva medlen bör gå i riktning att i största möjliga mån bekämpa dessa medels användning". Jag vill dock betona, att det varit rätt och lyckligt, om doktor Inez Laurell gjort detta preciserande uttalande strax i sin recension.

Jag önskar alltså lifligt att också se Dagny framme i den stridslinje, som jag för min del särskildt här fixerat. Ty, som sagt: klarhet i stora frågor, som röra framför allt kvinnan, hemmet och släktets framtid, är nödvändig.

Doktor Inez Laurell betonar, att det af mig klandrade kapitlet i doktorerna Kinbergs och Sundqvists bok endast upptager "två af de 150 sidorna". Jag svarar: hufvudsaken är alls ej sidoantalet, men hvad som står skrifvet på sidan!

Boken ifråga är, säger doktor L., "skrifven för lärare och uppfostrare och ingalunda såsom läsning för ungdomen".

Det är dock klart att boken är tillgänglig för ungdomen, särskildt lockande för den och farlig

Kr. 1.70

pr Kg. Kostar Kraftigt och synnerligen godt rostadt Kaffe hos

Ahlberg & Johansson

11 Biblioteksg., vid Stureplan. Filial i Lidingö Villastad.

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44.

för den ej minst genom det sken af auktoritet, som omgifver den såsom en "med första pris belönad" bok. I denna får faktiskt ungdomen ytterligare en stöt i den pågående hastiga glidningen nedåt. Den får ej blott en stöt men efter min mening också ett stöd för åsikten om glidandets både berättigande och "moderna" kulturmässighet.

Boken ifråga vill vara en handbok för lärare och uppfostrare. Det är väl då författarinnornas mening — eljest vore det ju ett nonsens — att dessa böra använda den i sitt kall, d. v. s. i skolor och hem till ungdomens vägledning, och då boken skänker en visserligen fåsidig men icke dess mindre högst signifikativ och rekommenderande uppmärksamhet äfven åt de preventiva medlen, kan jag ej finna annat, än att syftet är, att lärare och uppfostrare böra låta lärdomen äfven i dessa ting vandra vidare.

Jag trotsar alla världens läkare, kvinnliga som manliga, att kunna bevisa, det användandet af preventiva medel är i enlighet med naturens ordning. Det hela är en onaturlig och just därigenom en pervers sak, allt annat än kulturfrämjande och människovärdig. Här ej blott hotar, här är redan en dödsfara å färde, för ungdomen, hemmen, nationens framtid.

Så godt jag förstätt, har jag velat väcka kvinnornas, framför allt de kristna kvinnornas samveten. Ondgöra sig svenska kvinnor häröfver — nåväl, diskussionen är då i och med detsamma slut och kvinnorna äro på väg att underskrifva vårt folks fysiska och moraliska dödsdom.

Ännu har jag åtskilligt att andraga i detta ämne, bl. a. rörande andan i och omfånget af den sexuella undervisning, som synes mig tänkbar för vår tids ungdom. Men här och nu är ej platsen för en dylik framställning.

Tärna d. 16 april 1910.

Teodor Holmberg.

Värmland

har haft två nyss tilländalupna intensiva rösträttsveckor, tack vare fru Ella Billing från Kristianstad, som vi lyckats locka hit upp till vår hjälp. De började med länsförbundets årsmöte i Filipstad den 2 april, då ombuden från länets F. K. P. R. samlades i den lilla förtjusande bergslagsstaden, som mellan blånande åsar låg och badade i sommarljum luft under en lätt beslöjad sol. Samma dags afton hölls ett offentligt möte i ordenshuset, som var smakfullt dekoreradt med flaggor, grönt och blommor och fylldt af en fulltalig publik. Det öppnades af fru Gerda Hellberg, som i ett kort anförande berörde riksdagens interpellationsdebatt om utredningen och påpekade, att statsministern redan vid två särskilda tillfällen sagt ifrån att man bör invänta verkningarna af den nya rösträtten och det nya val sättet, innan något åtgöres i kvinnornas fråga. Kvinnorna avakta också förhoppningsfullt verkningarna af den sista rösträttsreformen — i synnerhet dess inverkan på de som bäst pågående landstingsmannavalen. . . Dessa val tyckas

lofva en stark omsättning i Första kammaren och en därmed följande lösning af kvinnornas rösträttsfråga, alldeles oafsedt hvilka resultat man en gång skulle lyckas lägga in i utredningen. Därpå uppläste fru H. en lång skrifvelse från brukspatron Albert Bergström på Bosjön, kvinnorösträttens kände förespråkare i Första kammaren. Hr Bergström, som var förhindrad bevista mötet, uttalade sina varmaste välönskningar för kvinnornas sträfvanden. Att förneka dem rösträtt vore en uppenbar orättvisa, som måste straffa sig själf. "Att den tiden (då kvinnorna få rösta) under alla förhållanden är nära, därom känner jag mig lifligt öfvertygad", slutade hr B:s bref, "liksom att min tro på den svenska kvinnans djupa ansvarskänsla aldrig skall komma att gäckas." Sedan en kvinnokör sjungit Stenhammars "Sverige", talade fru Ella Billing om "Kvinnorna och medborgarrätten". Fru B:s föredrag uppbars af ädelt allvar, af varm, äkta kvinnlig känsla och stundtals af stark indignation samt framfördes med en medryckande kraft, som tog publiken helt fången och från dess sida besvarades med en applåd, som aldrig ville sluta. Mötet afslutades med "Du gamla, du fria" och "Värmlandsvisan", unisont sjungna. Många nya själar vunnos för Filipstads F. K. P. R.

Det enskilda mötet pågick dels lördag, dels söndag 3 april, i tre dryga och väl utnyttjade timmar. Stämningen var varm och ifrig. Vi hade ju också tre nya föreningar så att säga i knopp, och nu sedan vi själfva hört fru Billing, visste vi säkert, att de skulle slå ut under värmen af hennes ord. Bland de många besluten må här endast nämnas några. Vissa stadgebestämmelser antogos i anslutning till det i Jönköping diskuterade förslaget till ändring af L. K. P. R:s stadgar (§ 3, mom. B.); till funktionärer omvaldes fru Hellberg, Karlstad, ordf., fröken Marin, Filipstad, sekr., fru Nordström, Arvika, kassaförv. Vid diskussionen om upplysningsarbetet inom länet beslöts att anmoda V. U. att snarast möjligt söka få till stånd en diskussion i pressen mellan herrar jurister rörande gift kvinnas nyupptäckta möjlighet att erhålla kommunal rösträtt. Praxis hade redan visat sig mycket skiftande, och sådana själfdeklarationer, som kvinnorna ansett fullt giltiga, hade kallt afvisats.

Efter en snabb frukostmiddag som surrade af belåtenhet, tacksamhet och tal, skildes vi från hvarandra och från Filipstad. Där hade varmaste vänlighet och gästfrihet omhuldat oss från första stunden till den sista. Inte mindre än 30 medlemmar af Filipstads duktiga F. K. P. R. deltog i den första dagens så väl och vackert ordnade välkomstmiddag ute på Blidbacka gård hos fru Alma Broström (f. Bergström och syster till "vår" Albert Bergström). De åhörde också alla med stort intresse det enskilda lördagsmötet. Från Filipstad gick fru Ella Billings föredragsturné närmast till Hagfors, där hon talade i kyrkan 3 april och förening bildades. 4 april vann hon föreningen i Munkfors. 5 april talade fru B. i Karlstad om "Londonkongressen" (60 kr. kongresskollekt), och 6 april skaffade hon oss Kristinehamns så varmt efterlängtade förening. Sedan följde Charlottenberg och Seffle, och lördagen 9 april for fru Billing öfver Värmlandsgränsen till Åmål.

Men tidigt nästa morgon for hon tillbaka öfver gränsen. Och den återresan har sin särskilda lilla historia. När turnéplanen först var färdig, begaf det sig, att det i Värmland började flöda med rösträttsföredrag. Föreläsning föreläsningarna på flera ställen hade kallat fröken Anna Kleman att föreläsa om "Kvinnans medborgarrätt" och flera F. K. P. R. trodde inte, att publiken (som också hört fröken Elin Rydberg tala om "Den kristna kvinnan och samhället") skulle räcka till för mera K.

P. R. De vågade inte annat än med grämselse utgå ur turnén, och undertecknad var, lindrigt taladt, inte glad åt att Värmland skulle gå miste om 4 föredrag af fru B. Fick man så i Filipstad höra fru B. Då kom ångern. "Detta måste vi ha hemma", hette det. Och så handlade man. Söndag f.m. 10 april gick rådhusmötet i Karlstad af stapeln, och samma dags e. m. talade fru B. i Kil för 300 personer. Följde så Väse, där man efter föredraget inte ville taga betalt för lokalen och 10 personer bildade filial till Karlstad, och Forshaga, där 25 kvinnor antecknade sig och ämna bilda egen förening. Och först 13 april i Arvika slutade fru Billing sitt segerrika tåg genom Värmland efter att hafva tillfört oss minst 180 nya medlemmar.

Denna siffra vittnar nog om fru Billings talang som offentlig agitator. Men hon utöfvar också omedvetet genom hela sin personlighet — en så ovanlig älskvärdhet i förening med en så solid praktisk duglighet! — en framgångsrik privat agitation för vår sak. Genom henne listar sig tviflet in i fördomens fastaste borg.

Allas vår tacksamhet följer henne hädanefter!

Karlstad 15 april 1910.

Ordf. i Värmlands Länsförbund.

Föreningsmeddelanden.

Stockholms F. K. P. R. afhöll måndagen i denna vecka ett talrikt besökt sammanträde, hvarvid det hvilande stadgeändringsförslaget om styrelsens beslutsmässighet vid närvaro af endast 8 medlemmar, (förut 10) slutbehandlades. Förslaget antogs enhälligt. Fröken Nini Kohnberger höll därefter ett särdeles intressant och medryckande föredrag öfver kvinnorörelsen i Tyskland, hvilket tidningens pressläggningsförhållanden tyvärr hindra att närmare redogöra för. Föredraget mottogs med det lifligaste bifall af de intresserade åhörarna. Efter föredraget följde diskussion om nya riktlinjer för föreningens arbete.

Jönköpings F. K. P. R. hade Annandag Påsk en mycket lyckad soaré å Jönköpings teater, besökt af omkring 250 personer. Programmet inleddes med tvenne musikstycken för fiol och piano, hvarefter ridån gick upp för den roliga rösträttspjäsen "I mörkaste Småland", bearbetad af fru F. Carlberg efter von Numers "Bakom Kuopio". Samtliga uppträdande voro F. K. P. R.-medlemmar från Göteborg, som för den goda sakens skull hitrest, och de spelade med sådant lif och fart, att publiken med stormande applåder gaf sitt bifall tillkänna. "Hvem blir ej proselyt inför sådana förtjusande rösträttskvinnor", var en åskådares omdöme.

En framstående sångare föredrog ett par sånger, hvar på en föreningsmedlem deklamerade Snoilskys dikt "Frun på Salshult". Ridån gick åter upp och visade den ståtliga majorskan i det ögonblick då hon, sedan breffven blifvit utdelade, vinkar till sig de båda kvinnorna, som inga bud fått. I nästa tablå såg man henne ensam på knä i sin gosses rum, om hvilken hon ej vet, om han ännu finns i lifvet.

Till sist följde en tablå framställande rösträttsmärket. Den hvitklädda kvinnogestalten med rättvisans våg framstod så vacker mot en härlig fond af himmel och haf, hvarå i gyllene bokstäfver vår lösen "Jus Suffragii" lyste i den uppgående solens glöd.

Föreställningen, som var anordnad för att åstadkomma medel till en kommunalkurs, inbragte brutto 400 kr. Omkostnaderna voro rätt dryga, hvarför den materiella

vinsten, hvaraf hälften skall skänkas till Jönköpings feriebarnskommitté, ej blir så stor, men så mycket mera glädjande är den ideella behållningen, hvars verkningar bland de besökande redan hunnit visa sig i ökad intresse för föreningen.

Hvetlanda F. K. P. R. hade för en tid sedan tillika med andra bekanta till festföremålet en afskedsfest för sin från orten afflyttande v. ordf. Vid densamma uppfördes bl. a. den lilla revyn "Hvad synes Eder om kvinnans politiska rösträtt?", som framfördes i ett på alla händer lyckadt sätt. Särskildt framstående var Fredrika Bremers framställarinna, som äfven till det yttre i ovanligt hög grad påminde om den hon representerade.

Annandag påsk gaf på initiativ af Hvetlanda F. K. P. R. en musikalisk dramatisk soaré till förmån dels för föreningens egen kassa, dels för den Internationella kongressen 1911.

Solosång, pianomusik och deklamation omväxlade med ett par enaktspjäser utförda af ungdomar från samhället, som beredvilligt ställt sig till föreningens tjänst och som fullgjorde sitt uppdrag på ett särdeles lyckadt sätt — och inhöstade stormande bifall.

Till den 14:de dennes hade föreningen kallat pastor Hagbardt Isberg från Malmö att hålla offentligt föredrag om: Barnavård och Modersplikt — med hänsyn till de utom äktenskapet födda barnen.

Till slutet af månaden förberedes ett större samkväm.

Gräbbestads F. K. P. R. hade ordinarie sammanträde å Folkhögskolan den 5 dennes. Mötet inleddes med musik och unison sång. Revisionsberättelsen upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Till 5:te styrelseledamot (efter en afsägelse) valdes fröken Gunhild Reichenberg, med rätt för styrelsen att sedan inom sig utse ordförande. Till centralstyrelsemedlem och ombud för det blifvande länsförbundet valdes telegrafkommisarien fröken Annie Busck och till suppleant för det senare fru I. Alström. Föredrag hölls af fröken Annie Busck. Mötet som var talrikt besökt, afslutades med afsjungandet af "Vårt land".

Vid styrelsesammanträde utsågs till ordförande fröken Annie Busck.

Skåneförbundet af L. K. P. R. anordnade vid påsktiden en turné med seminarieadjunkten fru Jenny Velander, Skara, som talarinna. Den 21 mars talade fru V. i Hörby om "Kvinnan och politiken", den 22 i Landskrona om "Samhället och barnet", och den 23 i Engelholm. Annandag påsk höll fru V. ett föredrag i Eslöf om "Våra primitiva vanor" och den 29 talade hon i Kristianstad å Industrihotellets stora sal. På alla dessa platser var publiken mycket talrik och belönade med lifliga applåder de intressanta föredragen.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Kvinnlig

medicine kandidat,

frisk och stark, som genomgått kurs i massage och sjukgymnastik önskar för som. plats vid badort eller privat. Svar till "23", Allm. Tidningskontoret, Sthlm.

Utexam. sjuksköterska

önskar privatvård. Svar till "Systemer", Bohlby, Ljusterö.

Sommarkondition

önskar studentska (06) i ett godt o. treffligt hem. Helst mat. ämnen. Svar till prof. Högbom, Uppsala.

Ung, skicklig kartriterska

med flerårig praktik önskar nu genast plats eller hemarbete. Utmärkta betyg och rekomm. Svar till "Kartriterska", Tidningskontoret Kungsgatan 14 eller Allm. tel. Österm. 37 04, Stockholm.

Husföreståndarinna,

musikalisk och bildad, med utmärkta rekomm., söker plats genom Stockholms uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsg. 12.

FAMILJER i Stockholms omnejd!

Musikalisk, ung, bildad finska, svensksinnad, önskar under sommar-månaderna plats som sällskap, eventuellt att mot fritt vivre undervisa i pianospel. Svar till märket "L. H. 1910", Helsingfors, p. r. Finland.

19-ÅRIG, bättre flicka, som genomgått hushålls- och slöjdfördelningen vid Kristinehamns Praktisk skola och har goda betyg och rekomm. därifrån, önskar i sommar plats på större herrgård att deltaga i hushåll och för öfrigt förekommande göromål. Lön önskas, helst pr månad. Svar till "E. A.", Frösved (Vgt.)

Dam

af god familj, som vistats i främmande länder 11 år, önskar medfölja äldre person till utlandet som tolk och courier eller i hem som lektris och handsekreterare. Svar: "Dame sincère, 33 ans", Svenska Dagbladets hufvudkontor, Sthlm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Privata högre lärarinneseminarier i Lund.

Läroanstaltens uppgift: att utbilda lärarinnor för de högre flickskolorna, samskolorna och hemmen. Kursen treårig. Inträdesförordningar: 1) att ha fyllt eller under kalenderåret fylla 18 år; 2) kunskaper motsvarande minst kurserna i en 8-klassig flickskola. För hvarje särskildt fall förbehåller sig styrelsen rätt att afgöra, om inträdesexamen fordras eller ej.

Afgångsbetyg från seminariet medför samma rättigheter och förmåner som afgångsbetyg från Kungl. Högre Lärarinneseminariet (med undantag af rätt att söka tjänst vid folkskoleseminarium, i hvilket afseende Kungl. Maj:ts beslut ännu icke föreligger).

Ansökan om inträde inlämnas till styrelsen före 10 juni. Prospekt och närmare upplysningar genom föreståndarinnan fr. Marie-Louise Lundström.

Styrelsen.

(L. B. 11604)

Högre Lärarinneseminarier vid Stiftelsen Kjellbergskå Flickskolan

omfattar 3 ettåriga afdelningar. De 2 senare åren ägnas åt facksudier. För inträde i afdelning I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola eller genom inträdesexamen styrkt motsvarande kunskaper. Studentkor kunna vinna inträde i seminariets 2:a afdelning. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg, torde före den 10 juni insändas till seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg. Prospekt på begäran.

Enligt Kungl. Maj:ts resolution af d. 4 April 1910 medför afgångsbetyg från seminarier samma rättigheter och förmåner som afgångsbetyg från Kungl. Högre Lärarinneseminarier i Stockholm (med undantag af behörighet för utexaminerad elev, att varda anställd med adjunktstjänstgöring vid folkskoleseminarium i hvilket afseende Kungl. Maj:tt vill framdeles besluta).

Göteborg i april 1910.

STYRELSEN.

(Nord. A.-B. 44267)

UNG flicka önskar plats i fam. för att deltaga i hushålls göromål. Är äfven villig och kompetent gifva lektioner i svenska ämnen och språk. Svar till "Familjemedlem", Norrköping p. r.

En bättre flicka

önskar under sommaren komma till en herrgård eller större egendom för att utbilda sig i matlagning och alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till "Fritt vivre" under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

En ung,

bildad tysk flicka, musikalisk, önskar under sommaren plats som sällskap eller hjälp i hemmet. Ref. önskas och gifvas. Svar till Fru Trägårdh, Trädgårdsgatan 17, Helsingborg.

LEDIGA PLATSER.

Vid Nora samskola

(sexklassig) äro från och med nästa läsår tre lärarinneplatser lediga med undervisningsskyldighet i 1) tyska och franska; 2) geografi och engelska; 3) biologi samt matematik på lägre stadiet. Högre kompetens erfordrerlig. Lön enligt lag. Nya, ljusa lokaler; små klasser. Ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg, insändas före 1 nästa maj.

STYRELSEN.

Hushållsskolan i Lund

söker erfaren och energisk ledarinna af det praktiska hushållsarbetet den 1 aug. 1910. Person som önskar åtaga sig platsen bör ovillkorligen förut ha förestått större hushåll och äga förmåga att leda och undervisa. Lönevillkor efter kompetens. Läkarbetyg och andra betyg hvilka bestyrka sökandens kompetens fordras. Närmare upplysningar genom föreståndarinnan, adr. Sandg. 8, Lund.

Skolkökslärarinnebefattningen

vid Thorns skola för unga kvinnor i Hoby är ledig med tillträde den 1 nästk. aug. Lärarinnan är skyldig att meddela undervisning i skolköket och sköta skolans hushåll, bestående af cirka 25 personer. Tjänstgöringstid 8½ månader. Lön 400 kr. jämte fri bostad och fritt vivre. Ansökningar med betyg och foto. insändas till Styrelsen för Thorns skola, Bräkne-Hoby före den 1 nästk. maj.

EN verkligt duglig, bildad flicka, med energi och förmåga att under husmoders ledning sköta alla en jungfrus sysslor får plats i litet, bekvämt hem 1 maj. Sökanden måste vara barnlös, kunnig i matl., bakn., sömn. Familjemedl. Barnjungfru finnes. Svar med lönepr., ref., foto. t. "Hemtreffnad" p. r. Solletteå.

Värdinneplats.

En bildad, huslig, ordningsfull, frisk och ärlig dam, som är absolut kompetent att kunna sköta ett hem, erhåller plats genast i respektabelt ungarlshem på landet. De som ej kunna uppfylla dessa fordringar, behöfva ej göra sig besvär. Svar med foto., betyg och rek. märkt "Industrichef", under adr. S. Gumælii Annonssb., Stockholm f. v. b.

UNG, gladlynt flicka erhåller pl. i tre personers familj för att tillse ett barn och i öfrigt biträda frun i husef. Svar snarast p. r. X. Falun.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, 54 Drottninggatan.

Billigt! Billigt!

Filtdukar, Schaggdunkar, Trädgärdiner. Boj billigt. Foderdomstik från 18 öre mtr. Rulltråd 95 öre duss. Gardinstuvar, Allmogedukar, Gardiner, Bördvaxduk, Filtar, Bolsterväf, Hellylle cheviot god kval. 130 cm., 2:50 pr mtr. Bomullstyg m. m. Allt säljes mycket billigt.

Slumplagret MÄSTERSAMUELSGATAN 51, 11. Stockholm.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4 1 0
2 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibylleg, 36. Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

Största fabrik i Skandinavien för

Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima
svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.
58 Klarabergsgatan 58.

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRJER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik.
Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m.
Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Lek-
sandlufvor, vacker, praktisk hufvudbonad för damer. . . . .
Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräk-
ter förfärdigas efter beställning, välgjordt arbete, billiga priser.

ALLM. TEL. 168 30. . . . . GÖR ETT BESÖK!

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)

21 Lilla Vattugatan 21 . . . . . Stockholm.

Parfumer.

Stort och rikhaltigt lager af
de utsökt finaste parfumer från
de förnämsta utländska firmor,
finare och enklare tvålar, kam-
mar, borstar samt finare toalet-
ratiklar. Order till landsorten
mot efterkraf.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska
Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg
1, 1 tr.

STOCKHOLM.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa.
Bruksanvisning medf. Endast hos fru
HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p.

STOCKHOLM.

FRU E. HOLMIN, Lästmakaregatan 8, n. b.

Hygienisk ansiktsbehandling. Vibrationsmas-
sage & Elektricitet. Manicure. Fotbehandling.
Handbad för kyllda händer.

Tel. Brunk 31 99.

Bomullsklädnigar i afpassade bitar, 8
mēt., äkta färg, vackra mönster, erhålles till
2,85 st., d:o prima kvalitē, nya, eleganta
mönster, som vanligtvis kosta 50 å 55 öre
mēt., till 3,20 st. Fraktfritt öfver hela lan-
det vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskar-
son, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stock-
holm.

Gynna
Dagnys annonsörer!

Värmlands Eda.

Vattenkuranstalt och järnkälla, belägen 7 km. fr. Charlottenbergs
järnvägsstation invid västra stambanan, omgifvet af milsvida skogar
med fr. härlig utsikt öfver sjö, skog och blånände berg. Torr, sundt
och isolerad läge, fjärran från de stora allfarvägarnes oro. Idealplats
för dem som söka rekreation i lugn. Säsong 10 juni—30 aug. —
Kalla och varma bad, spec. utmärkta gyttjebad. Förträfflig järnkälla,
analyserad af professor Mörner. Sjukgymnastik, massage, electricitet.
Förstklassigt bord. Pris pr vecka för mat och rum från 24.50 t 44 kr.
Medicinska förfrågningar besvaras af anstaltens läkare, dr Alf. Ternell,
Karlbergsvägen 36, Stockholm. Prospekt genom Kamrerarekontoret,
Värmlands Eda, Charlottenberg, Sv. Turistföreningen och Red. f. Bad-
och Turisttidning.

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af **STINA QUINT** ut-
kommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36
veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla
sammhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för
helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödig fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni
Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni
från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är
billigt är det af synnerligen god kvalitē. Gör ett försök. Ni
blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress **Idungatan 5.**
Butiker: **Mästersamuelsg. 11, Döbelnsg. 44, Norrtullsg. 24,**
STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Damer, passen på!

Trefliga nyheter i bomullstyger
till sommaren nu inkomna.
Prof sändes gratis om ett 10-öres
frimärke jämte adress insändes.

Vängåfvan

Vasagatan 15-17
Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriaffär

Etablerad 1891

rekommenderas värdsamt.

OBS! Gamla möbler renoveras
och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/12—2 och 1/6—1, 7 e. m.
Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).
Mottag. 10—3. Andra tider efter
öfverenskommelse.

Andelsägare i Föreningen Dagny

kallas till ordinarie sammanträde fredagen
den 29 april kl. 7.30 e. m. å Fredrika-Bre-
mer-Förbundets lokal, Drottninggatan 54,
Stockholm.

STYRELSEN.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Agda Montelius. Af Louise Woods Beckman.

Agda Montelius som Fredrika-Bremer-Förbundets ordförande.

Af Gertraud Adelborg.

Agda Montelius och F. V. O. Af Sigrid Netzel.

Sexuell uppfostran.

Kvinnorörelsen och samhällsfrågor.

Agda Montelius och hennes lärjungar. Af Ebba Pauli.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Sexuell undervisning och uppfostran. Af Teodor Holmberg.

Rösträttsarbete i Värmland.

Föreningsmeddelanden.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.